

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii

2013/2125(INI)

9.10.2013

OPINIA

Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii

dla Komisji Spraw Zagranicznych

w sprawie europejskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego
(2013/2125(INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej (*): Jean-Pierre Audy

(*): Zaangażowana komisja – art. 50 Regulaminu

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii zwraca się do Komisji Spraw Zagranicznych, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

Parlament Europejski,

- uwzględniając tytuł V Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), w szczególności jego art. 21, 42, 45 i 46, a także art. 173, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190 i 352 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) i załączony do niego protokół nr 10 (nowy),
- uwzględniając dyrektywę 2009/81/WE w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa,
- uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego z dnia 10 kwietnia 2002 r. w sprawie europejskiego przemysłu obronnego oraz z dnia 14 grudnia 2011 r. w sprawie wpływu kryzysu gospodarczego na sektor obrony,
- uwzględniając komunikat Komisji Europejskiej z dnia 24 lipca 2013 r. pt. „W kierunku bardziej konkurencyjnego i wydajnego sektora obronności i bezpieczeństwa” (COM(2013)0542), odnośne stanowiska Rady, zwłaszcza jej oświadczenie w sprawie poprawy potencjału w obszarze obronności i bezpieczeństwa oraz różne konkluzje Rady Europejskiej, zwłaszcza z dnia 13 i 14 grudnia 2012 r. w sprawie wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony,
- uwzględniając porozumienie zawarte w Lancaster House, a zwłaszcza podpisany w dniu 2 listopada 2010 r. traktat o współpracy w dziedzinie obrony i bezpieczeństwa między Republiką Francuską i Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej,
- uwzględniając propozycję przewodniczącego Hermana Van Rompuy'a dotyczącą zwołania specjalnego posiedzenia Rady Europejskiej w sprawie bezpieczeństwa i obrony na dzień 19 i 20 grudnia 2013 r.,
- uwzględniając art. 48 i art. 50 Regulaminu,

Wprowadzenie

1. uważa, że w podlegającym przemianom świecie oraz w obliczu bezprecedensowego kryzysu gospodarczego i finansowego Europejczycy, zjednoczeni w oparciu o wspólne wartości i wspólny los, powinni być w stanie bronić UE i powinni dostrzegać swoją strategiczną odpowiedzialność; w związku z tym uważa, że państwa członkowskie powinny przede wszystkim wzmocnić europejską współpracę w zakresie przemysłu, aby zapewnić – w jak najszerszym stopniu – strategiczną autonomię poprzez rozwijanie i tworzenie wydajnego potencjału militarnego i potencjału bezpieczeństwa przy wykorzystaniu najbardziej zaawansowanych technologii;

2. stwierdza, że kryzys gospodarczo-finansowy oraz cięcia środków przeznaczanych na obronę w większości państw członkowskich niosą ze sobą ryzyko znacznych ograniczeń, komplikacji lub opóźnień w ramach programów w zakresie badań i innowacji technologicznych w prawie wszystkich państwach członkowskich, co prawdopodobnie w dalszym ciągu będzie negatywnie wpływać na europejski przemysł obronny i postępy naukowe Unii w tej dziedzinie; podkreśla, że sytuacja ta może spowodować w perspektywie średnio- i długoterminowej likwidację miejsc pracy oraz utratę potencjału przemysłowego i fachowej wiedzy;
3. wzywa do wzmocnionej współpracy oraz określenia potrzeb w zakresie technologii obrony, aby stawić czoła nowym i zmieniającym się zagrożeniom w dziedzinie bezpieczeństwa UE; uważa za istotne, aby państwa członkowskie wzmocniły współpracę w celu sprostania wyzwaniom przemysłowym, i zauważa, że ograniczenia budżetowe oraz rosnąca konkurencja światowa oznaczają, iż UE potrzebuje wewnętrznego partnerstwa, łączenia się w grupy oraz podziału obowiązków;
4. jest zdania, że aby dysponować trwałą i konkurencyjną bazą przemysłowo-technologiczną europejskiego sektora obronnego, należy spełnić następujące warunki wstępne: zapewnić autonomię w zakresie oceny i podejmowania decyzji; swobodę działania; bezpieczeństwo dostaw; oraz dostęp do technologii i praktycznego zastosowania wiedzy;
5. zauważa, że mimo kryzysu i cięć budżetowych obywatele Europy nadal domagają się współpracy i kooperacji w zakresie europejskiej obrony i przemysłu, postrzeganej jako czynnik promujący bezpieczeństwo, wydajność oraz oszczędności;
6. z zadowoleniem przyjmuje wniosek przewodniczącego Rady Europejskiej Hermana Van Rompuy'a, aby zachęcić szefów państw lub rządów do określenia wytycznych, ogólnych priorytetów politycznych i harmonogramów dla UE w dziedzinie bezpieczeństwa i obronności, a w szczególności w zakresie baz technologiczno-przemysłowych;
7. uznaje znaczenie europejskiego przemysłu obronnego dla innowacji i wzrostu, ponieważ przemysł ten w sposób bezpośredni i pośredni zapewnia w Unii ok. 400 000 miejsc pracy; podkreśla, że mimo iż europejska gospodarka obronna boryka się z szeregiem trudności, istnieje potrzeba opracowania nowego podejścia, które nie doprowadzi do powielania, natomiast przyniesie wiele korzyści skali oraz wzrost konkurencji w przemyśle;

Polityka przemysłowa

8. uważa, że nadszedł czas, aby wesprzeć dobrowolne podejście do działania w kwestii fragmentacji europejskiego rynku przemysłu obronnego, pogłębiając jego konsolidację (i rozpoczynając harmonizację) pod względem popytu, podaży, regulacji i norm, oraz aby inwestować w zintegrowaną, zrównoważoną politykę przemysłową opartą na badaniach, innowacyjności, bardziej wydajnym wykorzystaniu zasobów, strategii w zakresie surowców, wzmocnieniu MŚP oraz rozwoju sieci regionalnych; w pełni popiera wysiłki Komisji na rzecz wzmocnienia wewnętrznego rynku obrony i bezpieczeństwa poprzez odpowiednie wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw, które odgrywają kluczową rolę w rozwoju innowacyjności, wyspecjalizowanych zdolności i najnowocześniejszych technologii oraz tworzeniu miejsc pracy w ramach strategii „Europa 2020”;

9. uważa, że stosowanie europejskich cywilno-wojskowych norm obrony znacznie zwiększyłyby współpracę i interoperacyjność między europejskimi armiami i poprawiłyby konkurencyjność europejskiego przemysłu w zakresie powstających technologii;
10. uważa, że należy uwzględnić niezwykle specyficzny charakter rynków obrony ze względu na kontrolę wywozu i walkę z rozprzestrzenianiem broni masowego rażenia, obowiązujące wymogi zachowania ścisłej poufności oraz fakt, iż liczba przedsiębiorstw zaopatrujących rynek jest ograniczona, a popyt jest prawie wyłącznie państwowy;
11. uważa, że jednym ze strategicznych priorytetów UE powinno być stworzenie i rozwijanie konkurencyjnej europejskiej bazy przemysłu obronnego, ponieważ nie tylko wpłynęłoby to na wzrost gospodarczy i utworzenie wymagających wysokich kwalifikacji miejsc pracy, lecz także stanowiłoby kluczowy element zdolności Europy do zapewnienia bezpieczeństwa swoim obywatelom oraz ochrony jej wartości i interesów;
12. uważa, że przemysł obronny ma szczególny charakter, biorąc pod uwagę dłuższe terminy rozwijania produktów, potrzebę utrzymania operacyjności systemów przez kilkadziesiąt lat, znaczny i rosnący koszt programów oraz fakt, iż komercjalizacja produktu w dużej mierze zależy od rządów państw członkowskich;
13. popiera potencjał przemysłowy i zachęca do podwójnego wykorzystania produktów w sektorze bezpieczeństwa i obronności, a zwłaszcza w obszarze przestrzeni kosmicznej, marynarki, lotnictwa i łączności; podkreśla, że przemysł obronny jest ważną siłą napędową w dziedzinie zaawansowanych technologii, które na późniejszym etapie mają być wykorzystywane do celów handlowych;
14. wzywa Radę Europejską, aby uznała, iż europejska baza przemysłowo-technologiczna (EDTIB) ma zasadnicze znaczenie dla zachowania strategicznej autonomii w Europie poprzez produkcję wysokiej jakości, niezawodnego i skutecznego sprzętu;
15. wzywa Radę Europejską do wspierania EDTIB wszystkimi środkami, a przede wszystkim, by w tym celu dokonała ona bardziej jasnego określenia zakresu EDTIB, zwłaszcza poprzez przyznanie zainteresowanym stronom specjalnego statusu podmiotów gospodarczych działających w dziedzinie obronności w Europie;
16. domaga się, by podmioty gospodarcze działające w dziedzinie obronności w Europie otrzymały ten status na podstawie rzeczywistej wartości dodanej, zarówno technologicznej, jak i społeczno-gospodarczej, którą podmioty te wnoszą do Europy; w związku z tym uważa, że tylko te podmioty gospodarcze działające na rzecz obronności w Europie powinny korzystać z programów europejskich;
17. uważa, że koncepcja podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w dziedzinie obronności w Europie powinna zostać uznana oraz że spełnione powinny zostać rozsądne kryteria związane z zatrudnieniem, kontrolą naukową i technologiczną, procesem podejmowania decyzji oraz produkcją na obszarze europejskim, umożliwiając w ten sposób ich ochronę;
18. jest zdania, że Europejczycy muszą na nowo uruchomić kluczowe programy, w większym stopniu opierając się na Europejskiej Agencji Obrony, która nie jest wykorzystywana w

pełnym zakresie, a środki którymi dysponuje są niewystarczające. Uważa za istotne, aby wyciągnąć wnioski z ostatnich wspólnych operacji, które ukazały atuty, lecz także odsłoniły braki, np. w dziedzinie lotniczego transportu strategiczno-taktycznego lub obserwacji przestrzeni powietrznej (zwłaszcza przy użyciu dronów) i kosmicznej;

19. wzywa państwa członkowskie do rozwijania baz przemysłowo-technologicznych sektora obronnego oraz centrów doskonałości skupionych wokół kluczowych technologii wraz z towarzyszącymi im skutecznymi mechanizmami zarządzania przedsiębiorstwami na terytorium Unii Europejskiej, budując w ten sposób między nimi większą wzajemną współzależność;
20. uważa, w świetle zdobytych doświadczeń, że podział działań w zakresie opracowywania i produkcji w ramach wspólnych programów zbrojeniowych powinien być zorganizowany z poszanowaniem ścisłej zasady efektywności przemysłowej i wydajności gospodarczej, aby uniknąć powielania i wzrostu kosztów;
21. wzywa państwa członkowskie i Komisję Europejską do usunięcia zbędnych przeszkód regulacyjnych, poprawy jakości dialogu pomiędzy przedsiębiorstwami sektora obronności oraz sprzyjania ich udoskonaleniu technicznemu z myślą o umożliwieniu im nabywania sprzętu najlepiej dostosowanego do ich wymogów w zakresie wydajności i kosztów;
22. jest zdania, że problematyka europejskiego przemysłu sektora obronności nie może ograniczać się do utworzenia europejskiego rynku sprzętu obronnego oraz że należy zatem umożliwić wprowadzenie mechanizmów w zakresie polityki publicznej mających na celu zapewnienie rozwoju kluczowych technologii obronnych;

Bezpieczeństwo dostaw przemysłowych

23. podkreśla, że w tej dziedzinie bezpieczeństwo dostaw ma zasadnicze znaczenie w przypadku kryzysu; podkreśla, że należy pogłębiać proces uzgadniania działań między państwami członkowskimi w celu wdrożenia długoterminowej europejskiej polityki bezpieczeństwa dostaw, zwłaszcza w dziedzinie surowców strategicznych, poprzez analizę zagrożeń i potrzeb oraz potencjał technologiczno-przemysłowy;

Badania i innowacje

24. podkreśla znaczenie badań i innowacji w sektorze obronności i bezpieczeństwa oraz programu badawczego „Horyzont 2020”, a zwłaszcza siódmego wyzwania społecznego poświęconego zagadnieniu: „Bezpieczne społeczeństwa: ochrona wolności i bezpieczeństwa Europy i jej obywateli”; podkreśla znaczenie wspierania wielonarodowej współpracy między państwami członkowskimi i ich odnośnymi agencjami prowadzącymi działalność w tej dziedzinie; uważa, że ze względu na wysoki stopień poufności innowacyjnych badań dla przemysłu obronnego niezbędne jest finansowanie tych badań w sposób adekwatny do potrzeb; uważa w związku z tym, że należy rozważyć możliwość powołania w ramach JRC Instytutu Obronności i Bezpieczeństwa Europejskiego;
25. przypomina, że europejscy ministrowie obrony uzgodnili w listopadzie 2007 r. wspólne poziomy odniesienia w celu podwyższenia wydatków na badania naukowe i rozwój w dziedzinie obronności do 2% ogółu wydatków na obronność, a także osiągnięcia poziomu

wspólnego finansowania europejskich badań naukowych i rozwoju w dziedzinie obronności wynoszącego 20%;

26. wspiera grupę zadaniową ds. obrony, która obejmuje Komisję Europejską, Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) oraz Europejską Agencję Obrony (EAO), w jej wysiłkach mających na celu zagwarantowanie, że wyniki badań prowadzonych w ramach programu „Horyzont 2020” będą mogły zostać wykorzystane do badań związanych z innowacją w dziedzinie obronności, a także zmierzających ku optymalizacji synergii zastosowań cywilno-wojskowych; wzywa również do zapoznania się ze sposobami wykorzystania finansowania publiczno-prywatnego poprzez tworzenie wspólnych przedsiębiorstw zgodnie z art. 187 TFUE;
27. przypomina, że zgodnie z art. 179 TFUE Unia ma obowiązek wspierać wszystkie badania uznane za niezbędne na podstawie traktatów;
28. podkreśla potrzebę zbadania możliwości współpracy i połączenia wysiłków w dziedzinie badań i innowacji na najwyższym poziomie technicznym (zwłaszcza ze względu na wzrost liczby inwestycji w tej dziedzinie realizowanych przez gospodarki wschodzące) oraz skutecznej ochrony wyników badań w zakresie obronności w ramach wspólnej polityki dotyczącej własności intelektualnej, którym należy zapewnić odpowiedni stopień zabezpieczenia; uważa, że należy zbadać, jaką rolę w tej dziedzinie mogłaby pełnić Europejska Agencja Obrony; uważa, że EAO powinna być w stanie ułatwiać na wczesnym etapie przyszłą współpracę technologiczno-przemysłową między partnerami UE;
29. podkreśla znaczenie synergii między badaniami cywilnymi i badaniami wojskowymi w dziedzinach charakteryzujących się wysoką wartością dodaną; podkreśla, że mając na uwadze, iż niektóre projekty mają głównie cywilne przeznaczenie, a niektóre dotyczą suwerenności, można by zbadać możliwość skuteczniejszego wykorzystania ich podwójnego zastosowania w celu podziału kosztów, ponieważ sektory te są siłami napędowymi wzrostu i zatrudnienia; podkreśla ponadto, że takie synergie mogłyby również urzeczywistnić się poprzez konsolidację europejskiej podaży sektora prywatnego w ramach handlu detalicznego;
30. uważa, że europejska polityka przemysłowa w dziedzinie obronności powinna mieć na celu: optymalizację potencjału państw członkowskich poprzez koordynację rozwoju, rozmieszczenia i utrzymania wachlarza zdolności, obiektów, sprzętu i usług, aby móc podejmować wszelkiego rodzaju misje, w tym te najbardziej wymagające; wzmocnienie europejskiego przemysłu sektora obronności; wspieranie współpracy w dziedzinie badań i technologii; oraz opracowywanie programów współpracy w dziedzinie sprzętu;
31. wzywa państwa członkowskie do stworzenia odpowiedniej platformy w celu prowadzenia badań nad obronnością w sferze cywilnej, z naciskiem na nowatorskie zastosowania technologiczne;
32. wzywa państwa członkowskie, aby badania w zakresie technologii obronnych ukierunkowały także na likwidację skutków klęsk żywiołowych (w ciągu ostatnich 40 lat liczba klęsk żywiołowych wzrosła w Europie czterokrotnie);

Przestrzeń kosmiczna

33. jest przekonany, że branża działająca na rzecz przestrzeni kosmicznej przyczynia się do strategicznej autonomii UE, natomiast niezależny dostęp państw członkowskich odgrywa kluczową rolę w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa; podkreśla znaczenie utrzymania najwyższej jakości tego innowacyjnego pod względem technologicznym i wydajnego przemysłu, aby zapewnić niezależność technologiczną Unii Europejskiej;
34. z zadowoleniem przyjmuje utworzenie i rozwój europejskiego systemu nawigacji satelitarnej (Galileo, Copernicus i EGNOS); podkreśla, że opracowanie takich systemów będzie stanowić silny bodziec nie tylko dla przemysłu kosmicznego, ale także dla autonomii Europy i zapewni szansę na rozwój kluczowego elementu europejskiej bazy przemysłowo-technologicznej w dziedzinie obronności;
35. podkreśla konieczność ochrony europejskiej infrastruktury kosmicznej poprzez ustanowienie procedur obserwacji i śledzenia obiektów kosmicznych (SST) na poziomie europejskim;

Technologie informacyjno-komunikacyjne i bezpieczeństwo danych

36. wzywa państwa członkowskie i Komisję do dopilnowania, by w dziedzinie informatyki używane elementy i programy informatyczne były projektowane i produkowane w UE zgodnie ze specyfikacjami technicznymi spełniającymi wymogi UE w zakresie odporności na ataki cybernetyczne;
37. zaznacza, że era cyfrowa niesie ze sobą coraz większe wyzwania w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony infrastruktury i technologii, w związku z czym podkreśla potrzebę ściślejszej współpracy i wymiany wiedzy eksperckiej między państwami członkowskimi z jednej strony, a także między Unią Europejską i jej kluczowymi partnerami z drugiej strony;
38. zwraca uwagę na znaczenie rozwoju europejskich norm w zakresie ICT i bezpieczeństwa cybernetycznego oraz ich integracji z normami międzynarodowymi;
39. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wzajemnej współpracy w celu zagwarantowania bezpieczeństwa cybernetycznego jako kluczowego elementu, który w związku z tym należy szczególnie wspierać poprzez badania i innowacje w sektorze bezpieczeństwa i obronności i który powinien być częścią krótko-, średnio- i długoterminowej strategii;
40. wzywa Komisję i państwa członkowskie do systematycznego uwzględniania zagadnień dotyczących bezpieczeństwa cybernetycznego w istniejących i przyszłych europejskich programach cywilnych lub wojskowych (Galileo, Copernicus, jednolita przestrzeń powietrzna/SESAR itp.);

Współpraca w dziedzinie interoperacyjności

41. uważa, że zdolności obronne państw członkowskich muszą być konieczne wykorzystywane w optymalny sposób we wspólnych działaniach;

42. dostrzega znaczenie interoperacyjności; podkreśla, że normalizacja będzie miała pozytywny wpływ na konkurencyjność europejskiego przemysłu obronnego, wydajność sprzętu oraz poziomy kosztów utrzymania i funkcjonowania;
43. z zadowoleniem przyjmuje wnioski Komisji Europejskiej w zakresie normalizacji, i wzywa Radę Europejską do wzięcia ich pod uwagę i przedstawienia konkretnych propozycji w tym obszarze;

Technologie

44. stoi na stanowisku, że przemysł obronny w UE powinien utrzymać wysoki poziom innowacyjności zarówno pod względem wojskowym, jak i cywilnym, aby odpowiedzieć na wszystkie zagrożenia i wyzwania, którym państwa członkowskie i UE będą musiały stawić czoła w najbliższych latach, wykorzystując w tym celu najbardziej obiecujące zdobycze technologii opracowane czy to specjalnie dla potrzeb obronności, czy też do zastosowań cywilnych;
45. wzywa państwa członkowskie do wykorzystania europejskiej bazy przemysłowo-technologicznej sektora obronnego w celu wzmocnienia samowystarczalności Unii Europejskiej w kluczowych obszarach infrastruktury;

Wniosek

46. wzywa Radę Europejską, bez zagłębiania się w kwestie legislacyjne, by dała Unii Europejskiej niezbędny impuls oraz określiła kierunki i ogólne priorytety polityczne, które będą służyć poprawie bazy przemysłowo-technologicznej sektora obronnego stanowiącej dla obywateli Europy, zjednoczonych we wspólnym losie, kluczowy instrument zapewniający gwarancję pokoju i bezpieczeństwa, aby mogli oni stawać w obronie europejskich wartości oraz światowej pozycji Europy.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	7.10.2013
Wynik głosowania końcowego	+: 38 -: 9 0: 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Amelia Andersdotter, Josefa Andrés Barea, Jean-Pierre Audy, Ivo Belet, Fabrizio Bertot, Jan Březina, Maria Da Graça Carvalho, Giles Chichester, Pilar del Castillo Vera, Vicky Ford, Adam Gierek, Norbert Glante, Fiona Hall, Kent Johansson, Romana Jordan, Krišjānis Kariņš, Lena Kolarska-Bobińska, Philippe Lamberts, Bogdan Kazimierz Marcinkiewicz, Marisa Matias, Angelika Niebler, Vittorio Prodi, Miloslav Ransdorf, Herbert Reul, Teresa Riera Madurell, Michèle Rivasi, Jens Rohde, Paul Rübig, Amalia Sartori, Francisco Sosa Wagner, Evžen Tošenovský, Catherine Trautmann, Ioannis A. Tsoukalas, Claude Turmes, Adina-Ioana Vălean
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Maria Badia i Cutchet, Antonio Cancian, António Fernando Correia de Campos, Françoise Grossetête, Satu Hassi, Roger Helmer, Jolanta Emilia Hibner, Marian-Jean Marinescu, Alajos Mészáros, Mario Pirillo, Laurence J.A.J. Stassen
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Ramon Tremosa i Balcells